

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Odpiranje hrvatskega vseučilišča.

Hrvatje so imeli zadnji ponedeljek lep dan, dan sijajne zmage. Odpiralo se je hrvatsko vseučilišče, najvišja narodna učilnica. Tu ne moremo spuščati se v posameznosti te velikanske, vseskozi narodne svečanosti, nego ob kratkem in v naglici naj popišemo celoten vtis.

Ta dan je bil Zagreb, slovesno z zastavami okinčan, obiskan od mnogih odličnih osobnostij. Mej onimi, ki je bil najsijajnejši sprejet, je gotovo šteti Strosmajer, ki se je v soboto večer pripeljal z vlakom, okinčanim z zastavami. Vseučilišča in višje šole raznih narodov so bile povabljene. Temu pozivu so priposlanjem zastopnikov odgovorila vseučilišča: berlinsko, katero je zastopal sloveči profesor Gneist, praško (prof. Randa), praška politehnika, belgradska višja škola (prof. Novakovič), graško vseučilišče (pr. Blodig, Biederman, Frischau), peštansko (minister Pauler in dr.) kološvarsko, krakovsko, bolonjsko in več drugih pismeno. Ker mej Slovani nemamo Slovenci in Slovaki nobene višje učilnice, povabil je odbor izjemoma Slovensko in Slovaško Matico. Dalmatinske Maticе ne, ker Hrvati smatrajo Dalmatince kot Hrvate, svoje učilišče, kot in njih učilišče.

Sredina cele slavnosti je bilo oficijalno odpiranje vseučilišča od strani bana Mažuraniča kot za to priliko posebno pooblaščenega kraljevega namestnika v veliki saborski dvorani. Tu so se zbrali višji hrvatski vladni krogi, višje svečenstvo, na čelu Strosmajer in zagrebški nadškof Mihalović, novoimenovani vseučiliščni profesorji, ogerski minister Pauler z več magjarskimi profesorji, drugi inostrani profesorji in deputati, narodni po-

slanci, in izbrano občinstvo, kar so ga mogle prostorna sobana in velike galerije obseči. Bilo je impozantno videti, ko je ban Mažuranič, v narodni obleki hrvatskih banov, pokrit, v imenu in na povelje Nj. v. cesarja in kralja v latinskem in potem v hrvatskem jeziku proglasil vseučilišče odtvoreno in ustanovljeno, naglašujoc važnost te najvišje učilnice za hrvatski narod. Rektor Mesič je potem prečital ustanovni zakon, imena novo imenovanih vseučiliščnih profesorjev in je v dolgem skoro poldrugo uro trajajočem govoru razložil pomen in zgodovino hrvatske akademije in vseučilišča, ki je iz nje vzraslo, govoreč po večini hrvatski in tu pa tam latinski.

Z gromovitim navdušenjem in živio-klici so bila potem odzdravljena posamezna pozdravljenja, ki so jih zastopniki izrekli novemu vseučilišču. Na zanimive podrobnosti teh pozdravljenj se danes ne utegnemo spuščati. Posebno navdušeno so bili pozdravi češke univerze, slovenske Maticе (govoril predsednik njen dr. Costa), slovaške Maticе, bolonjske univerze in berlinske. Dr. Costa je izrazovaje pozdrav vseh Slovencev izrekel da sicer on ne bi imel govoriti tu kjer inostranci pozdravljajo hrvatsko vseučilišče, ker Slovenci se s Hrvati smatrajo za eden in isti narod, vendar smo dozdej državno-pravno in politično ločeni. Slovak Čulen je govoril navdušeno, rekši, da tu na svobodni zemlji Hrvatski enkrat sme Slovak prosto govoriti in je ostro mahnil po zatirateljih Slovakov, po Magjarih, da si jih nij imenoval, tako, da je minister Pauler bled od jeze bil. Burni aplavs je Magjarom kazal, kako Hrvatje sodijo o tem. Italijan iz Bolonje je povzdigoval hrvatski narod, ki je boril se s

Turki, ko so drugi napredovali, a vendar zdaj uže tako daleč prišel. Nemec Gneist je pozdravljal v imenu berlinske univerze najmlajšo sestrico „tu na skrajnem koncu kulture“ ter djal da Nemci vidijo v razliki jezikov pospeh kulture, a ne njen zadržek. Govoril je nemški a končal latinski. Magjari, trije in sicer minister Pauler in dva profesorja, govorili so magjarski, česar nobeden človek razumel nij. Tudi so bili Magjari najbladnejši pozdravljeni — kar je naravno. To se je posebno iz razložka videlo, kako vse drugače viharo so rokoploskali Čehu Randi, ki je precej za Magjari govoriti začel v češkem jeziku. Srbov iz Novega Sada nij bilo, — to so čudni patronje. Tem bolj so bili oni iz Belgrada prijazno sprejeti.

Cela svečanost je imela eminentno naroden slovansk značaj. Videli smo stare gospode mej gledalci, katerim je ta prizor solze v oči gnal, — bile so sigurno blage solze domoljubnega ginjenja, in veselja starega patrijotičnega srca, ki je tu videlo, kaj se da črez mnogo let, po mnogih mukah, po premaganem mnogem obupavanju, po britkem trpljenju in žrtvah doseči z vstrajnim delom za milo domovino in narod slovanski!

Druge podrobnosti pove naš zagrebški dopisnik in jih hočemo dopolniti tudi še sami.

Šolske razmere.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Šolske razmere na Kranjskem postajejo žalibog od dne do dne bolj zamotane in zmešane. To nam spričuje zadnja učiteljska skupščina in kranjski deželni zbor. Vlada je znala s pomočjo svojih organov učiteljstvo

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)
(Dalje.)

Ona je trenotek omahovala, ima-li odgovoriti ali ne; zopet si je prizadevala vstati, kar se jej zopet nij posrečilo. Končno je vendar pregovorila k njemu, ali vsaka njena beseda je bila nož:

„Se mi nemate zakaj izgovarjati, prej bi to jaz morala storiti. Kar se mi je zgodilo, bila je le zaslužena kazen; vsak mi je branil ter mi pravil, kaj me pričakuje . . .“

„Enefa!“

„Da, prej bi se jaz vam morala izgovarjati, nego vi meni“, nadaljevala je še ponosnejše in grenkejše, „ker sem vas s svojo ljubeznijo obteževala. Je-li ste me

za-njo prosili? Ste-li terjali od mene, naj si naredim o vas vzvišeno podobo ter se vam kot posvetni osobi uklanjam, naj najzlahtnejši in najboljši misli o vas imam? Zakaj sem to storila v dekliški prenapetosti? Kaj vi morete za to? Vi me nijste nikakor varali, jaz sem varala sama sebe. Prejeli ste od mene ljubezen, kakor se prejmlje igračica od deteta, katero nam ponuja. To delamo le, da bi ga nepotrebno ne dražili ter jo jemljemo uže s tem namenom, da se je znebimo, kakor hitro se otrok ogleda. Da, zahvaliti bi se vam morala posebno, da ste imeli tako dolgo potrpežljivost z menoj, igraje si skrivno z menoj.“

Zdaj pač nij bil njen obraz več leden, ampak gorel je z plamenom.

Otik jo je dolgo gledal resno in bolestno; bila je ranjena v globočine srca ter hotela še njega tako globoko raniti z puščami svojih besedij.

„Meni se zdi, Enefa, da ne hodiš dosta

v podstrešno čumnato, kjer vise zraven betlehema one tri podobe, katere je dal tvoj praotec vsem grešnikom v tolažbo izmalati, da bi nobeden ne obupal nad svojimi pregrehami, nego se spomnil pogledovaje njih, da dobi vsak, kdor se spokori, milost“, očital jej je v začetku le čedno; pa čem dalje je govoril, tem ostreje je govoril. Končno se je vendar le vnela razžaljena ponosnost, da je njegovo prizadevanje, popraviti svoje napake, tako uporno od sebe pehala neprenehoma ga poniževaje. „Ko bi si šla večkrat te podobe ogledat ter se iz njih učiti, bi me zdaj ne hotela podirati dokazovaje, kako visoko stojiš nad menoj, da se tudi z mojo krivico obtežuješ ter iz mene krivice težko breme ponosno snemaš. Enefa, zdaj čisto dvomim, da si me res kdaj ljubila; kaj bi počela sicer tako z menoj, vedeč, da se ne baham z duševno svojo spreobrnitvijo? Resnično ljubečemu srcu je slast, ako more odpustiti; premisli, kako na stežaj bi ti jaz

tako zbegati, da se ne ve več orientirati, da, ne več razločevati pametne pedagogike od zblojenih pedagogičnih fraz, da ne vidi velikega razločka mej narodnjaki in mej nemškimi in nemškutarskimi vse obetajočimi „inšpektorji“, kratko rečeno: nekatere kranjske učitelje so z ene strani vladni možje in nemškutarji, z druge strani klerikalci tako zmešali, da ne vedo razločevati, kaj je belo in kaj je črno.

Toda tem homatijam ne bo še konca, kajti značajni slovenski učitelji v Ljubljani ne store ničesar, da bi take omahovalce okolo sebe zbirali, in narodnjaki, zlasti deželni zbor kranjski s svojo narodno večino neče dajati svojemu učiteljstvu poguma.

Da je kranjski deželni zbor šolnino odpravil, je sicer hvalevredno, a vendar ta čin nij drugega bil, nego moralična sila, ker bi se na Kranjskem nikoli ne bilo toliko učnine nabralo, da bi zadostovala še za te pičle učiteljske plače. Kranjski deželni zbor nij učiteljem plač poboljšal; za poboljšanje je glasovalo samo kakih 4—5 poslancev. Res je kranjska dežela revna, res stoka pod velikim davkovskim bremenom; vendar bi se še za učitelje kak krajcar dobil. Treba je vendar le pomisliti, da z enim samim gold. na dan omikan človek z družino izhajati ne more. In vendar ima polovica kranjskih učiteljev le 1 gold. na dan. Priporočevati učiteljem postranske poslove, je nepravidno ter šolstvu škodljivo. Če mora učitelj do trideset ur na teden podučevati, t. j. po 6 ur na dan, je-li mu ostaje kaj časa za postranske opravke?

Presneto nazadnjaška je misel, da se dan denes učitelji preveč uče, in da bi 2 leti gimnazije in 2 leti učiteljišča zadostovali za vsakega učitelja. Taki „učitelji naroda“ bi bili pač le bolj starim „šomaštrom“ podobni.

Najnepolitičnejše pa je bilo zaničljivo govorjenje o učiteljstvu od strani dr. Bleiweisa v kranjskem zboru. Če se neče ali ne more ubogemu in baš sedaj tako zbeganemu učiteljstvu kaj pomagati, naj se ga vsaj ne žali. Dr. Bleiweis je pa rekel: „Če tudi vsi „šomaštri“ se preselijo, vsaj ostanejo pri nas še naši duhovni in to so naši pravi učitelji.“ Iste besede je nekdanj tako visoko čislani gospod izrazil, ko je dr. Schrei učiteljcam enake plače zagovarjal kakoršne imajo učitelji.

Sicer pa tudi ustavoverni (nemškutarski) manjšini v zboru nij bila resna volja, za učitelje kaj storiti, da si ljubljanski Zimovec le od njih rešenja pričakujejo.

Poslanca Gariboldi in Schrei sta (a še to samo k oknu ven) stavila le polovičarske predloge, katere uže zaradi nepopolnosti nij bilo mogoče sprejeti. *)

Iz raznih teh skušenj sledi velik nauk za kranjsko učiteljstvo. Ono ima boljše prihodnjost le od narodne večine kranjske zbornice pričakovati. Ako bodo pa učitelji s podpiranjem ljubljanskih renegatov zoper narod rovali, tudi v prihodnjem letu nij pričakovati zvišanja plač. „Krainischer Lehrerverein“ ne zabavlja vsakemu narodnjaku s „klerikalcem“, ne prosi denes za „staatsrock“ a takoj jutri pa deželni zbor za boljše plačo. To je strašna nedoslednost in blamaža. „Slovensko učiteljsko društvo“, ti se pa tudi potegni kaj za svoje kolege, tudi ti sproži vsaj v bodoče besedo, katera bode brez dvombe več veljave imela. In v bodoče bode zbor gotovo to zadevo temeljitejše pretresel, ker mu bo gotovo na tem ležeče, da ne bode Kranjska brez šol in šole brez učiteljev, kajti večina zbora vendar le nij nazadnjaških mislij.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja 16. okt.) Dr. pl. Schrei in drugi stavijo nujni predlog, naj se zdaj, ko je realka v novem poslopju uže umeščena, odstopi ljubljanskemu mestu tistih 130 □ sežnjev deželnega vrta proti temu, da mesto plača stroške prestavljanja ograje.

Nujnost tega predloga se odobri s 17 proti 16 glasom in se finančnemu odboru naroči, da takoj skliče sejo in v tej stvari poroča. Ko je seja za 1/2 ure prenehala, naznani poročevalec finančnega odseka dr. pl. Schrei, da je odsek z večino glasov sklenil zboru priporočati odstop onih 130 □ sežnjev deželnega vrta.

Poslanec Horak govori za predlog in reče: Ko sem leta 1848 v Ljubljani storil obljubo kot meščan, takrat sem tudi obljubil, da bodem zmirom vse storil, kar je v mojej moči, da bode mestu v korist. Iz tega po-

*) Dežman vam je pa orglarstvo priporočal.

voda bodem tedaj iz prvega razloga glasoval za nasvet; drugi razlog pa je ta, da omenjeni kos vrta deželi niti enega krajcarja prihodka ne prinaša. Ako mi kdo dokaže, da deželi z oddajo kaj škode naredimo, bodem si premislil za odstop tega kosa vrta glasovati. Gospoda moja, jaz ljubim deželo, ljubim pa tudi mesto. Izrek deželanov: saj nemamo mi od tega nič le mesto ima, nij domoljuben. Poglejte le kako je vsak Čeh naj bode Moravec ali Šlezijan, ali celo v Ameriki naseljen, vsak je na to ponosen, da je zlata Praga lepo in bogato mesto, zakaj bi mi Slovenci ne bili ponosni na belo Ljubljano, in ne storili nekaj brez vseh žrtev za njeno olepšanje. In če imam in moram jaz kot meščan ljubljanski dolžnost, kaj za mesto storiti, koliko večja je dolžnost gg. dr. Bleiweisa in dr. Coste, ki sta častna ljubljanska meščana.

Dr. Costa protestuje proti razlaganju Horakovemu, katero je bilo čisto „nepotrebno“. On ne sedi tu kot častni meščan ljubljanski, ampak kot deželni poslanec.

Ko je še poslanec dr. Razlag in poročevalec predlog priporočal sprejme se z veliko večino.

Tako je tedaj ta res uže dolgočasna mišje-žabja vojska končana.

Za ude v deželni komisijon za uravnavo davka se izvoljo: dr. Ahačič, Robič in dr. Poklukar z 18 glasovi. Baron Abfalterr, dr. Razlag in P. Lasnik so imeli po 15 glasov. Za namestnika se izvoli dr. Zarnik.

Dr. pl. Schrei poroča v imena odseka za stavbeni red in nasvetuje:

1. Načrtu postave s stavbenim redom za Kranjsko, kakor se taisti glasi v natisnjeni prilogi 66, a s sledečimi popravki v §§. 1, 3, 4, 10, 22, 27, 29, 53, 70, 72, 74, 85, 88 in 89 deželni zbor ustavno pritrdi.

Dr. Costa govori proti predlogu odseka in nasvetuje naj se načrt postave izroči deželnemu odboru v pretres. Tudi govornik pravi, da je slovenska prestava postave, tako slaba, da skoraj o slovenskem tekstu nij mogoče sklepati.

Dežman, pl. Langer in Murnik govorijo za odsekov predlog.

(Dalje v prilogi.)

odprl svoje naročje, ko bi pred menoj stala žalovaje nad katero krivico, meni storjeno. Mati moja mi je dobro dokazala, kaj je ljubezen, stiskaje k svojim prsom pri prvi spravljeni besedi izgubljenega sina, ki jo je tako globoko v žalost pripravil. A mi je tudi takoj povedala, ko sem se o tebi zmenil, ali boš tudi ti odpustila: da se loči ljubičina ljubezen od materine. Zdaj izpoznavam, da je to res. Ne, ne, ti me nijsi nikoli ljubila; čut, ki te je k meni vabil, je bila le zakrita ošabnost pa ne udanost. Videla si me na prisloji popolnosti in tvoje tužno srce se je k meni povzdignilo; ko sem pa padel v tvojih očeh v senco navadnosti, postal vsakdanji človek, z ničemer se nad drugimi ne odlikujoč: tu si se ošabno od mene obrnila! Ne moje zadolženje, nego moja neskrbnost je raztrgala zvezo najinih src. Imaš se za blago, vzpenjaš se nad mene pa ne moreš niti mi odpustiti, ko sem se enkrat pred drugimi tvojega nizkega stanu sramoval; a

verjemi mi, ti nijsi nič boljša, nego sem bil jaz tedaj, kajti tudi ti svojo ljubezen k meni tajiš, sram te je nje, ker sem ti nizek. Ti hočeš ljubiti le viteza, modrijana, rešitelja ljudstva, pa ne moža, ki se ne odlikuje s posebno duševno močjo in izvrstnostjo, nego le z odkritosrčnim prizadevanjem. Le za las nijsi boljša od onih, ki ljubijo bogatega ženina in ko pride ob premoženje, ga zapuste; tudi ti ne ljubiš moža, njegovo bitost, ampak le zaklade njegove duše, da bi z njih svetloba padala na tó in te oslavljal.

Tu se je razlegal strel po hosti; svinec je daleč okolo Otika razletel ter učinil divjo oplašnost mej pticami, prebudivši jih z nedeljskega miru. Prestrašeni čvrčé in krokočejo ter zlete z ograjenih prebivališč ter se hrumeče selé nižje v hosto. Otik si je segel na ramo ter obledel.

Ko se je tako strastno poganjal je sunil s puško ob drevo, petelinček je spustil in svinec mu je ramo plaznil.

Enefa je poskočila in videča, da mu začenja mej prsti na ramo položene roke kri teči, je obledela kakor on. Urno se mn je približala, a nij mogla od prestrašenja nij besede pregovoriti, dala mu je le z migljajem znamenje, naj vzame roko z rame, ker je hoče ogledati.

Ali on se jej je hladno ognil in se branil njene pomoči.

„Le me vendar nikar nepotrebno ne mudite“, pravi Enefa nepotrpežljivo in tesnobno; „rano moram nemudoma preiskati, ter ako je v njej svinec, poskusiti, da bi ga z nje spravila, da se ne zapali ter vam več bolezní ne naredi nego je treba. Morda je tudi dosti globoka, nevarna...“

„Nikar se ne trudite, deklica; nikakor nečem, da bi si svoje čedne roke v krvi tako malopridnega človeka oskrunili.“

„Pustite zasmehovanje; zdaj nij časa, zanj, in pokažite mi rano.“

Bodite prepričani, da bi se vendar lažje

Murnik nasvetuje sledečo resolucijo: „Sl. vlada se naprosi, da prihodnjič načrte postav v dobrem sloveskem tekstu predloži.“ Resolucija se enoglasno sprejme, isto tako tudi ves stavbeni red, en bloc, tudi v tretjem branji.

Po poročevalcu poslancu Murniku nasvetuje odsek za kmetijsko šolo:

1. Na Dolenjskem, ako mogoče poleg Novega mesta, se ustanovi deželna kmetijska šola.

2. Deželnemu odboru se naroča kupiti eno za ta namen popolnoma pripravno posestev, med katera se štejejo: a) vsa posestva gosp. V. Smole v Grmu pri Novem mestu, ki merijo 720 oralov 1207 □° z vsemi poslopji in drugimi raznimi stavbami; b) k posestvu „Grm“ g. V. Smole spadajoča, na desni strani ceste, ki pelje iz Novega mesta v Karlovec, ležeča zemljišča v davkarski občini Kandija, ki imajo

njiv	12 oralov	186 □°
travnikov	14 „	677 „
vrto	2 „	218 „
pašnikov	— „	387 „
puščave	1 „	806 „
zazidanega prostora	3 „	421 „

torej skupaj . 63 oralov 1395 □° in pa grad, 2 gospodarska poslopja, svinjake, stog za turšico, 1 vezan kozolec z 16 branami, 1 kozolec z 44 branami in 1 rastlinjak. To pa le takrat, ako lastnik dovoli, da se zemljišče od drugih njegovih posestev toliko še prikupi, kolikor se jih za šolo potrebuje.

c) Grajšino „Trebnjo“ gospé M. Gresel-nove.

3. Ko bi deželni odbor ne mogel kupiti pod ugodnimi pogoji popolnoma pripravno posestev, se mu naroča, kupiti eno za šolo ne popolnoma pripravno posestev s pravico, od sosednih posestnikov še toliko zemljišča kupiti, kolikor ga zahtevajo potrebe kmetijske šole.

Mej ta posestva se štejejo:

- a) posestvo g. Ane Kamove,
- b) posestvo g. J. Dejaka,
- c) posestvo g. J. Maha,
- d) posestvo g. A. Homača,
- e) posestvo g. V. Kunšiča in
- f) posestvo g. J. Juvanca,

katera so natančno zaznamenana v poročilih deželnega odbora te in lanske sesije o ustanovi kmetijske šole na Dolenjskem.

4. Ko bi se še katero primerno posestvo ponudilo, se deželni odbor pooblasti, tudi to pregledati in pri kupovanju v ozir vzeti.

5. Priložena uredbena pravila in program deželne kmetijske šole se odobri s tem, da ima deželni odbor pravico, to premeniti, ako bi sl. c. kr. ministerstvo kmetijstva to tirjalo.

6. Deželni odbor se pooblastuje k glavnemu premoženju deželnega zaklada spadajočih javnih obligacij toliko prodati, kolikor je treba, da se s tem in z državno podporo plača kupna cena za posestvo in oprava šole.

7. Plača vodje, učiteljev, plačila vrtnarja in gospodarskega nadzornika, potem potrebna učila in drugi stroški se plačajo vsako leto iz državne podpore in deželnega zaklada.

8. Ko bi deželni odbor kupil tako posestvo, katero bi imelo več zemljišč, kakor ga potrebuje kmetijska šola in izgledna kmetija, se mu naroča, da v ugodnem času da nepotrebna zemljišča v najem ali da ta prodá, ter da s to kupno ceno plača enak del kupne cene onega posestva, katero se je za šolo kupilo.

9. Deželni zbor izreka živo zahvalo vis. c. k. ministerstvu kmetijstva za to, ker hoče k ustanovi te šole 20 do 30 tisoč gold. državne podpore dati in za stroške vzdrževanja vsako leto po 2400 gold. dodajati.

10. Deželnemu odboru se nalaga, vse potrebno učiniti, da se šola jeseni l. 1875. odpre.

11. Gozdarska šola v Šneperku preneha brž ko se odpre deželna kmetijska šola.

12. Deželnemu odboru se naroča, da zadobi najvišje dovoljenje za prodajo pod šte. 6 omenjenih obligacij.

Baron Apfaltrern govori proti predlogu odsekov. On pravi, da ne more z mirno vestjo glasovati za predloge, in nasvetuje, da se izroči vsa ta stvar še enkrat v preudarek in poročanje v prihodnjem zasedanju.

Dr. Bleiweis se ne sklada s tem predlogom. Toliko let uže seta stvar obravnava, in zdaj še le ko imamo uže zagotovilo subvencije od kmetijskega ministerstva, ima predgovornik pomisliti. Kaj si bode ministerstvo o nas mislilo?

Dežman podpira Apfaltrernov predlog in govori zoper šolo. Naše ljudstvo pravi,

nij za take šole, to kaže gozdarska šola v Šneperku. Namesto da bi kmetje hodili v Šnepersko šolo, morajo se, ker kmetijskih fantov nij, deželne štipendije dajati ponesrečenim učencem spodnje realke ali spodnje gimnazije. Kmetje se uže branijo ljudske šole, koliko bolj se bodo branili te. Tudi je program šole prevelik in s tem, da učitelji dobe iz deželnega zaklada plačo, nalaga se deželi novo breme. Torej je boljše, če se počaka, zlasti zdaj ko se kmetijski nauk hoče v ljudskih šolah bolj jasno in uspešno učiti.

Dr. Costa govori proti Dežmanu za šolo. Predlog br. Apfaltrernov se ne odobrava, isto tako ne posredovalen predlog dr. pl. Savinschegga, niti predlogi dr. pl. Schreija in br. Apfaltrerna, ki vsi merijo na to, da bi se šola še zdaj ne ustanovila. Ko dr. Costa opomeni, da predlogi nasprotne strani nemajo nobenega družnega namena, nego deželi tako potrebno napravo kmetijske šole zavleči, vstane br. Apfaltrern ves jezen in reče: „Predloge, ki jih stavljamo mi, so brezvspešni boj manjšine proti večini. Mi vemo da je brezvspešen, ker vaše vrste so trde. Ali mi ne dovoljujemo nobenega denarja, zato ker večini deželnega odbora ne zaupamo nič, ker ona deželni denar zapravlja!“ (Velik hrup na desni.) Dr. Costa protestuje proti temu izreku in zahteva, naj se kliče govornik k redu, ali pa naj svoj izrek z dokazi podpre. Horak pravi, da večina daje deželnemu odboru zaupanje in do zdaj je bila z njegovim delovanjem povsem zadovoljna.

Dežman pravi, da kot deželni odbornik prosi zbor, naj ne pusti deželnemu odboru proste roke v tej stvari, kajti, ko se to zve, bodejo ljudje strašno veliko za svoja posestva zahtevali.

Pri glasovanju se sprejmó vsi odsekovi predlogi.

XII. večerna seja.

Poslanec dr. Poklukar poroča v imenu odseka za pretresovanje poročila deželnega odbora o njegovem delovanju od 1. nov. 1873 do konca junija 1874 leta in stavi sledeče nasvete:

1. Deželnemu odboru izreka se priznanje za skrbno delovanje.

2. C. kr. vlada se naprosi, za pospe-

znelila, ko bi bila še tako globoka in boleča, nego rana, katero ste mi vsekali s svojimi bodečimi besedami, ki je vsaka rezala in se v moje srce vrinila kakor sto britev.“

„Poglejte, kako vam curlja kri po suknji! Ne trajte časa brez potrebe in ne slabite se zastoj.“

„Kaj je na tem, če mi kri odteče? Naj mi izteče zastran mene vsa.“

„Kako le morete tak greh izgovoriti?! Res groza je, poslušati vas in to v takem trenutku, ko niste nikakor gotov, kako se vam končá. Bog ve, kakšna je rana, če nij jako jako huda in kaj se iz nje izvije! Le trenutek, edini trenutek mi stojte, le toliko, kar vam denem to ruto na ramo, ter vam jo zavežem. K sreči imam platneno.“

„Nečem da bi me obvezovali; nečem tega po nobenem načinu. Meni nij na življenji prav nič ležeče. Kaj je na tem spletenem svetu? Jaz bedak, sem skesano veroval, da nij na meni prav nič, da se moram

od drugih učiti; in občudoval sem njih čednosti — in glej! izpoznal sem, da so podobne milovim mehurčkom: svetijo se, ali ko se jih človek dotakne, premené se v kapljico pene! Ves ta svet je tak mehurček!“

„Za boga, ne razkačite se tako; to je jako nevarno pri ranah. Le edini trenutek počakajte v potrpežljivosti. Vem tukaj blizu za studenec, poletim tja kakor pušica in takoj bodem zopet tukaj z namočeno ruto.“

V Enefinem obrazu uže nij bilo niti koščeka ledu, ko je tako s sklenenimi rokami k njemu govorila; zato pa mnogo resničnega strahu in sočutja.

Ali Otik ne le da nij niti postal, niti počakal tudi edini zaželeni trenutek, nego ogledal se je, kje bi prišel od tod najbližje v dolino. Spoznavši, da po potu naravnost, začel je doli lezti po strmi skali, kjer so le koze lazile.

„Tod ne smete iti doli!“ kliče Enefa prestrašena. „Pot je samo kámenje, sami

prerivi in doli pridete k široki in globoki vodi. Dosti boljše pojdete po hosti, nij strmo, cesta je v senci in ugodna. Popeljem vas jaz, koder je najbližje.“

In Enefa je stegnila roke po njem z onim pogledom, katerega je drugekrat vselej v srce čutil, kakor kapljico rose. Zdaj ga pa nij ginil s staro čarovno močjo; da, morda ga on niti videl nij v svoji razkačenosti nad njeno prejšnjo trdovratnostjo. Opiraje se na nesrečno puško, spustil se je naglo z vrha doli, prijemaje se ob protje in grmovje. Enefa se je glasno vzdihujoča spustila za njim.

„Nesrečnež“, tožila je; „gotovo boste drago plačali svojo trdovratnost in dosti lahko se vam pripeti, kar si želite. Kako se solnce sem upira, kako gorite v obrazu. Menim, da se vam za malo časa spusti kri s curkom iz rane in bo hudo.“

(Konec prihodnjič.)

šenje izvršitve postave za napravo novih zemljišnih knjig skrbeti.

3. Deželnemu odboru se nalaga, po vsi moči potezati se za to da se Radovljiškemu okraju po razmeri preobloženja odpiše zemljiški davek.

4. C. kr. vlada se naprosi, z ozirom na obžalovanja vredne razmere na Gorenjskem in Notranjskem po vsi moči si prizadevati, da si zavlečene obravnave zaradi odveze in uravnave zemljiških služnostl kar naj hitreje končajo.

5. Deželnemu odboru naj bode skrb, po primernih sredstvih ljudstvo na to napeljavati, da si vsaj poslopja zoper škodo ognja zavaruje.

6. Deželnemu odboru se vnovič nalaga, skrbeti za nasvet cestne zveze mej Litijo in Dolenjskem s posebnim ozirom na črto črez „Lipinsko Bukovje“; — enako pa tudi skrbeti, da se Krško-Grezupeljska cesta vendar uže pripravi za javno rabo.

7. Deželni zbor odločno protestuje zoper odstranjenje slovensčine na učiteljski pripravnici, na Kranjski realni-gimnaziji in na realki ljubljanski.

8. Vse v poročilu deželnega odbora navedene naredbe se, kolikor to postavno treba odobrujejo.

Poslanec pl. Gariboldi stavi predlog naj se preide o poročilu odseka na dnevni red, in naj se stvar obravnava v prihodnjem zasedanji.

K 4 predlogu govori dr. Razlag in vladi posebno gorko priporoča, naj bi se vendar enkrat uravnale servitutne pravice. Vladni zastopnik g. Widman opomni, da kar je on prišel na Kranjsko, je od prvega dneva precej obrnil posebno pozornost tej stvari, katera se bode gotovo kmalu in povoljno za deželo rešilo.

Poslanec Zagorec vlado opomni, naj bi se kordon proti goveji kugi na hrvaško mejo prestavil, na kar vladni zastopnik g. Widman odgovori, da so mu prišle uže v tej zadevi pritožbe in da je vse potrebno učinil, da se kordon prestavi. Tudi je ukazal, da se kordonske straže večkrat in bolj pazno preiskujejo, ali opravljajo po postavi svoj posel.

Dežman stavi predlog naj deželni zbor izreče vladi zahvalo za Dolenjem podeljenih 30.000 gold. podpore, kateri se enoglasno sprejme.

K 7 predlogu se oglasi Dežman in pravi, da on in njegova stranka ne more glasovati zanj, ker stvari niso take, kakor bi se moglo po predlogu misliti.

Vladni zastopnik g. Widmann pravi, da le-ta predlog je v zvezi z večkratno pritožbo germanizacije. On se sklicuje na izjave vladnega zastopnika g. Hočevarja in še enkrat ponavlja, da vlada neče germanizirati, ampak če zato skrbi, da se mladina tudi nemško nauči, skrbi da se mladini pot tudi daleč preko slovenskih mej odpre. Vlada ima pri svojih naredbah zmirom le en cilj, namreč blagostanje dežele in njenih prebivalcev in vodi jo samo čut dolžnosti. Insinuacija, da vlada hoče germanizirati, odločno odbija. (Nemškutarji „bravo“ kličejo.)

Dr. Poklukar pravi, kakor smo uže povedali, da germanizacija, ako jo tudi vladni zastopniki taje, je in ostane vendar faktum,

in da vse izgovarjanje in tajeje vladino je prazno, dokler navedenih fakt ne ovrže. Če so po fakta resnična, je germanizacija istinita.

Baron Apfaltrern zdaj poprime besedo in skuša svoj jutrajšnji izrek, da deželni odbor deželni denar „zapravlja“ utemeljiti. Ali po vsem kar je nekako negotovo govoril, tudi najmanjše stvari nij mogel dokazati, kajti vse kar je deželni odbor izdal, je deželni zbor sklenil. Baron Abfaltrern se je tedaj, kar priznavajo celo njegovi pristaši precej blamiral.

Predlogi odbora se potem vsi sprejmo.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. oktobra.

Državni zbor se je včeraj 20. t. m. sešel. Vlada je predložila cesarsko naredbo o zopetnem uvedeni bankne akte §. 14. — Državno pravdnštvo prosi dovoljenja, da sme sodnijsko preganjati ustavovernega poslanca Schöffla zaradi ščuvanja in žaljenja višjih uradnikov, ki so pri kmetijskem ministerstvu. Ta prošnja se izroči posebnemu odseku deveterih. — Finančni minister predloži proračun za leto 1875 in ga razloži. Schöffel in tovariši interpelirajo kedaj bode vlada predložila gozdno postavo.

Na **Dunaji** je bila 19. okt. v notranjem mestu volitev državnega poslanca. Pri ožji volitvi je zmagal nemško-nacijonalni Seutter z 1183 glasovi proti 1167 glasom, ki jih je dobil kandidat ministerske stranke jud Pollak.

Stremayr nema takega poguma, s kakoršnim nemščino v slovanske sole rine, tudi tam, kjer ga ustavoverci silijo v konfesionalnih vprašanjih odločno barvo imeti. Najbrž njegovo stanje v višjih krogih omahuje, zato je šel v Voitsberg svojim volilcem povedat, da se mu neoportunno zdi, uvesti civilni zakon, katerega bi nemški liberalci radi.

Bivši minister **Giskra** je v Brnu svoje volilce sklical in jim dajal račun o svojem parlamentarnem delovanji. Zanimivo je, da je Giskra grajal vlado Auerspergovu zaradi njenega slabega obnašanja ob denarstveni krizi, katero je vlada sama sozakrivila. Sosebno z zadnjimi železniškimi koncesijami Giskra nij zadovoljen. Tudi deželno brambovstvo se mu bolan zavod zdi. Vladi on ne bode opozicije iz principa delal dokler bode ustavoverna in napredna, da si nekateri udje vlade niso dovolj zmožni. Proti posameznim točkam vladnega programa se sme oponirati, ker nij v javnem življenji nič žalostnejšega nego slepa pokorščina vladi, ker je ravno visoka vlada.

Cesar in cesarica prideta 5. novembra v Kladrub na Češko. Separatni vlak ju bode vsak dan v Pardubice vozil.

V **Pešti** so 17. okt. slovesno sprejeli severno-polarske potnike Kepesa, Pajerja in grofa Vlčka.

Vnanje države.

Francoska Mac-Mahonova vlada je dve dejanji storila, ki kažeta, kakor da bi se nagibala zdaj malo bolj k republiki. Odločno je desaurirala vojvodo de Padua, bonapartovskega kandidata, ki se je na vlado sklicaval pri volilni agitaciji ter dejal, da je Mac-Mahon le pripravljalec mesta za Bonapartovce. Na drugi strani pak demisije republikanskega kandidata Médécina nij sprejela.

Francoski bonapartovci so si mej soboj v laseh. Organi princa Napoleona „plon-plon“ energično zabavljajo dečaku Lulu rekši, da zastava tako močnega rodu, kakor so Bonapartovci ne sme ostati v rokah žensk in skopcev t. j. v roci vdove Napoleonove in mož kakor so Rouher in Cassagnac. Iz Chiselhursta plačani bonapartistični organi

to se ve da odgovora dolžni ne ostejajo. — Francoska vlada je zopet razglasila, da v osmih občinah, ki leže ob španjski meji, ne sme se baviti noben Španjol, naj bode republikan ali karlist.

Iz Španije poroča karlistična depeša da poročilo o odpadu karlistov v Biskaji ne bi bilo resnično. — Tudi glede drugega poročila, da je namreč prišlo na španjsko mejo 3000 avstrijskih Wäzlovih pušk, dunajska „Abpst.“ kot neresuico proglasa. — Karlisti so ustrelili predzadnji petek štiri železnične uradnike pri štaciji Pozo-Canada.

Nemški cesar je pisal italijanskemu kralju, da ga ne more obiskati, ker mu zdravniki odsvetujejo. Način tega pisma, v katerem nemški Viljem zopet in zopet obžaluje, da nij mogel priti, kaže, kako jako veliko je Nemcem ležeče Italijane proti Francozom na svojo stran pridobiti.

O zadevi **Arnimovi** se poroča, da ga imajo tako ostro v ječi, da zdaj nij nihče njegovih v zvezi z njim, niti ne žena ali sin. Iz Berlina se javlja, da mu bodo zdaj še vse pohištvo vzeli, ker sumijo, da so kje skrivni predalčki, kamor bi bil iskana pisma spravil.

Mala **Danska** država je dosegla, kakor dunajska „Tagespresse“ pripoveduje, velik triumph, da se je ohola Nemčija, vsled pritožbe danskega poslanika v Berlinu, ponizala in glede nemškega preganjanja Dancev v severnem Šlezviku poboljšanje obljubila ter izrekla, kako „hrepeni“ z Dansko v dobrih razmerah ostati. — To je gotovo, da je vse to hinavstvo in da požrešna Nemčija ničesa bolj ne želi, nego Dance izpodrinuti. Ali moč je slabša, nego apetit. Ker Angleži, Rusi in Švedi ne bi tega pustili, se Nemčija dela, kakor da bi sama rada hotela, kar prisiljena mora.

Dopisi.

Iz Zagreba 17. okt. [Izv. dopis.]

Denes so se začele narodne zastave po mestu razovešati. Tujih gostov je uže precej videti. Prvi so prišli Dalmatinci in zastopniki magjarskih vseučilišč iz Budim-Pešte in Kološvara. Dr. Molnar, umirovljeni pravoslavni profesor, speval je v slavo otvorjenja vseučilišča v latinskem jeziku panegirikum, kateri sezavoljo svojih vzvišenih mislij in vprav Horacove poetične oblike zelo hvali. Na hrvaški jezik je ta poem po kanoniku Veburu preveden. Na dan otvorjenja bode v vseh cerkvah po celej deželi slovesna služba božja, ter se narodu pomen razlagal. V zadnji čas odločil se je tudi Strossmajer priti k slavnosti. Bal se je baje, da s svojo navzočnostjo ne bi naše vladi morebiti kakšne neprilike naredil, in za to je iz prvega okleval priti. Ko je pa ban Mazuranič ga z lastnoročnim pismom k slavnosti povabil, obrekel je priti, ter se pričakuje uže danes na večer. Njemu na čast zaključilo je naše mestno zastopstvo, da se ima naše južno gornjemestno sprehajališče (promenada) za prihodnje imenovati „Strossmajerjevo šetališče“. Vseučiliščna zgrada sicer še nij celo dogotovljena, kar pa otvorjenja vseučilišča ne bo nič motilo. Za letos ne potrebuje vseučilišče itak več, kakor dve sobi za modroslovno fakulteto, in ti se uže kje godi najdeti. Vreme je, da ne more lepše biti. — Ravno čujem, da pride srbska deputacija iz Belgrada k slavnosti otvorjenja, iz Novega Sada pa še nij nobene vesti.

Iz Zagreba 19. okt. [Izv. dopis.]

Denes so se odprla vrata hrvaškega vseučilišča Franje Josipa. Hrvatska vila povabila je muze v svoj borni hram. Otvorjenje hrvaškega vseučilišča je visoki mejnik

3. July

v zgodovini hrvatskega naroda. Narod, imajoč vseučilišče, je gotovo kulturni narod, in vsak kulturni narod je gotovo tudi v političnem pogledu samostalen in neodvisen narod. Denes žanje hrvatski narod dozoreli plod četrdesetletnega dela, truda, znoja, borbe, preganjanja, žrtev...! Še pred četrdesetimi leti je bil hrvatski narod mrtva masa. Prvo seme je dr. Ljudevig Gaj v to mrtvo pa rodovitno maso vsadil. Seme je klilo, rastle, klasje poganjalo, in denes je žetev stoterega obroda. Gaj se pred četrdesetimi leti niti imena hrvatskega nij upal na svoj prapor napisati, tako glohoko je ležalo tačas hrvatstvo v brezdnju, in denes je mladi orijaš! V četrdesetletjih je naprejeval mali, pozabljeni, zaničevani hrvatski narod toliko, kolikor drugi narodi, veliki, slavni, čislani narodi v četrdesetletjih! V ožigled cele Evrope, v ožigled celega izobraženega sveta odprla so se denes vrata hrama věd in umetnostij. Kakor so bili Hrvati do sedaj junaki na krvavem bojnem polju z britko čordo v roki, ravno tako bodo od sešmal junaki na kulturnem polju s peresom in s knjigo v roki. Napredek hrvatskega naroda je napredek celega jugoslovanstva. Hrvatsko vseučilišče bo pribeljalilšče in negovalilšče tudi slovenske, srbske in bolgarske znanosti, in za to naj se z nami denes vesele tudi Slovenci, Srbi in Bolgari. — Slavnost se je uže včeraj začela. Ljubljanski „Sokol“ sprejel se je prvi na kolodvoru in sicer sijajno navdušeno in bratski. Noll, sokolski vodja pozdravil je „brate Hrvate“ srčno, in isto tako srčno odzdravil mu je vodja hrvatskega Kola. Glede ljubljanskih Sokolcev je samo en glas po Zagrebu: da so izvrstni dečki. S „Sokolom“ prišlo je tudi mnogo drugih političnih in znanstvenih odličnikov. Videli smo Zarnika, Kosto, Lavriča, Murnika, Poklukarja Dolence in še mnogo drugih. Sobota je prešla samo s pričakovanjem in sprejemanjem tujih gostov, katerih je vsak železnični vlak na stotine pripeljal. Ljubljanski „Sokol“ je pri teh sprejemih sodeloval. Denes še pred zorom so topovi naznanjevali začetek slavnosti. Ob devetih je bila v prestolnej cerkvi slovesna služba božja, potem inštalacija vseučilišnega rektorja v saborskej dvorani pod zvonjenjem vseh zvonov, sedaj je banket v hrvatski kazini, na večer bo pa razsvetljava, bakljada in dijaški komera. Celi Zagreb je ves v banderih. Ne samo glavne ulice so okinčane, ampak tudi najbornejša predmestja nose na sebi znamenja današnje slavnosti. Ne samo palače so izovesile trobarvene narodne prapore, ampak tudi kočje slamnatih streh. Današnja slavnost je prava narodna in do sedaj najlepša zmaga v našej kulturnej borbi. Naj nam ostane v vednem spominu.

Domače stvari.

— (Včerajšnji „Slovenski Narod“) je bil konfisciran, in sicer zavoljo nedolžne male notice „zopet germanizacija“, ki smo jo vzeli iz goriške „Soče“, katera nij bila konfiscirana in še zdaj po Ljubljani okolo leži. Ali nij prečudno, da veljajo v Gorici druge tiskovne postave kot v Ljubljani? — Današnjemu listu smo zaradi tega, da naročniki škode ne trpé prideli prilogo. Ali se bode vendar temu neznosnemu stanju konec storilo v držav-

nem zboru s sprejemom Foreggerjevega predloga? — Sicer nam je brez šale ljubša — cenzura!

— (Dr. Dominkušev interpelacija) stavljen v štajerskem deželnem zboru zaradi germanizacije prinaša hrvatski „Obzor“ tudi celo in sicer v slovenskem jeziku.

— (Slovenščina neobligaten predmet) na ljubljanski realki je ne samo krivično preziranje prvega deželnega jezika, nego daje celo potuho mnogim učencem, ki se slovenščine le iz lenobe učiti nečeje. — Leni dečki dobro vedo, da je slovenščina neobligatna, in da je le starši k temu učenju prisiliti morajo. Zavoljo tega pa nekateri prosijo in prosijo starše, da ne bi se je učili, in marsikatero mehko srce se neumni zahtevi otroški uda. Tak slučaj se je tudi te dni prigodil, ko se en fantek jokal in jokal ko ga je oče v slovensko uro zapisal. Naši germanizatorji pak otroško lenobo prav radi podpirajo, ako — gre le na stroške slovenskega jezika.

— (Iz Slapa pri Vipavi) se nam piše, da se bode poskušnja za tekoče I. leto v tamošnji šoli, dne 29. t. m. zjutraj od 8. do 1. ure vršila, katere naj se obilo število za kmetijski napredek naše domovine zanjajočega se p. n. občinstva udeleži.

— (Imenovanje.) Josip Senčar, Anton Videc in Viktor Globočnik so od graške višje sodnije imenovani za avskultante na Kranjskem.

— (Okrajno Kozje-Sevnica-Brežiško) učiteljsko društvo ima v četrtek dne 22. t. m. v Rajhenburgu svoj shod.

— (Germanizacija?) Iz Ljutomer se nam piše: Pri našem okrajnem šolskem svetu se je uže pretresovalo, kako bi bilo mogoče več — nemščine v naše šole uvesti, zlasti to, ali bi se dala geometrija, risanje in telovadba v nemščini predovati. Okrajni šolski svet pak je to meumno nameru odločno odbil, ker se še s pomočjo materinega jezika v teh težkih predmetih pri kmetijski mladini le málo doseči more. — Pri nas se je bil glas razširil, da izvrsten učenec, ki je letos dovršil v Ljutomeru šolo, nij bil sprejet v Gradci v gimnazijo, in sicer vsled slabega znanja — nemščine. To je bila voda na mlin naših nasprotnikov, ki so bili takoj polni zabavljic na naše učitelstvo. Toda ta glas se nij obistinil. Dotični učenec je napravil pismeno preskušnjo iz nemščine prav dobro in ustno „dovoljno“; da pa so se v Gradci obotavljali ga sprejeti, temu je bilo uže prenapolnenje razredov krivo, in to da se je bil malo pozno oglasil.

— (Iz Gradca) se nam piše: V „Slov. Narodu“ uže omenjena prošnja graških slovenskih učiteljskih pripravnikov naj bi dobili podučevanje tudi v slovenščini, se je od deželnega šolskega nadzornika g. J. A. Rožeka tako rešilo, da bode g. prof. Ivan Miklošič iz Maribora naprošen, slovenskim kandidatom novo realno ali tako znano analitično-sintetično metodo v Gradec predavat priti; ali pa da bodo pripravniki za nekaj časa k njemu v Maribor iti morali. Druge slovenske ure jim „ne more“ dati, ker nij nobenega sposobnega profesorja tukaj razven Macuna ki pa zaradi obilnih drugih opravkov tega prevzeti ne more. Rekel je vendar g. nadzornik Rožek pripravnikom, naj se pridno s privatnim učenjem slovenščine

pečajo. To se bode tudi zgodilo, ako želé dobro oboroženi pred slovenski narod stopiti ter svojo nalogo izpolniti.“

— (Iz Kamnika) se nam piše: Čitalnica naša napravi v nedeljo 25. t. m. v lastnih prostorih besedo se sledečim pramom: a) „Danici“ brenčeči zbor z bariton-solo; b) „Roža in ljubica“ četvero-spev; c) „Ona me ljubi“ vesela igra v dveh dejanjih. K tej veselici, h kateri smejo priti tudi vpeljeni sposobni nedruštveniki, vabi vse ude in domoljube najljubnejše. Odbor.

— (Iz Zagorja) se nam piše: V tukajšnjem rudniku je zasulo denes necega rudokopa. Bil je sirotej v rovu ter kopal premog. Rov je bil opažen. A opaz bila je preslaba, kajti vsled pritiska je podrlo premogovo blato, ki je bilo nakopičeno za opazo, ter zasulo siromaka. Pomoč mu je bila takoj. Dobili so ga pol živega, a bila je uže nesreča; ko ga namerjajo potegniti iz jame, se v novo udere blato nanj. Izkopali so ga potem se ve da mrtvega. Zapustil je ženo in dvoje otrok.

— (Iz Ročinja) na Goriškem se nam piše: Pri nas uže dalje časa mej otroci vlada huda bolezen v vratu, naj si bode uže „angina“ ali difteritis. Toliko je gotovo, da je kužna in da otroci mrjo, da je groza. Neki dan so v naši vasi štirje ležali na deskah. A pri vsem tem naš župan neče obznániti okrajnemu glavarstvu, da-si občinarji godrnjajo in ga na to nagovarjajo. Mož so menda preveč boji vladnim organom sitnosti delati, menda ga uže izkušnja uči, da pri našem okrajnem glavarju tisti župan največ velja, ki mu dá najmenj opraviti. — Toda pomisliti je treba, da tu gre za občni blagor.

— (Iz Podgrada) se nam piše: Pretečeni četrtek pičil je gad lepega in debelega vola posestnika M. Posestniku v zadregi za hitro pomoč, je bil nasvetovan neki dobro znan mlad zidar vulgo Vrban iz Vina in sicer z zagotovljenjem, da on zna dobro „zagovarjati“. Hitro ga pokličejo, V. pride res takoj in obljubi tudi pičenega vola gotovo ozdraviti, tudi se upa še pristaviti, da on 5 gld. stavi, da bode vola ozdravil. Za „copernijo“ rabil je potem kos kruha in tega je pretehtal nataško, niti drobtinice nij smelo odveč biti, potem ga prekrizal in zagodrnjal nekaj nerazumljivih besedij ko je volu kruh v gobec tlačil. Po dokončani coperniji še enkrat zagotovi, da bode vol gotovo ozdravel. Posestnika M. je ta copernija koštala, zagovarjalca je moral z vinom napojiti in mu še kaj prigrizniti dati, pa to plačilo kakor sam pripoveduje ne bode še zadostovalo. A kljubu vsemu zagovarjanju poginil je več ko 120 gld. vredni vol črez 24. ur.

— (Punt v Kamnigoric.) Piše se nam 20. okt. iz Radovljice: „Sinoči, to je dné 19. okt. zvečer priletelo je kakih 300 kolačev nad učitelja v Kamni gorici in so hoteli učitelja kamenjati. Ko bi ne bilo k sreči g. Tomana zraven, slabo bi se bilo godilo g. učitelju. Kaj je uzrok temu, poročal bodem pozneje. (Prosimo; kajti stvar se čudna in nam nerazumljiva zdi. Uredn.) Kje je omika? V Kamni gorici je bogme nij še!“

Razne vesti.

* (Mejnarodna železnična konferenca.) Švica je misel sprožila, da se

skliče kongres z zastopniki vseh držav v določbo edinstvenega železničnega postavo-
davstva. Nemška država je ta predlog v
principu uže sprejela in pričakuje se, da
bodo druge države enako postopale.

* (Hitrost na angleških železni-
cah.) Železnica Great-Northern mej Lon-
donom in Petersburgu je 76 1/4 angl. milj
dolga. Brzovlak, ki pošto na Skotsko pre-
važajo, preteče jo v 1 1/2 uri, kar srednji hi-
trosti 50 3/4 milj v eni uri ugaaja. A to or-
jaško hitrost prekosi Great-Westernska že-
lezelnica, koja zaradi tega da z 23 milj krajši
železnico London-Southwestern konkurirati
zamore svojo 77 1/2 milj dolgo črto Paddings-
Shwindamig v 87 minutah, torej 53 1/2 angl.
milj = 11.347 avstrijskih milj v eni uri
preteče.

* (Dolžina brzojavnih črt) na ce-
lej zemlji znaša sedaj po registrandu velicega
generalnega štaba v Berlinu 576.000 kilo-
metrov, mej tem, ko je drat proti 1.681.000
kilometrov dolg. Podvodne črte (črte pod
morjem) so dolge 84.000 pri 500.000 kilo-
metrov dratenem vodilo. Število telegrafskih
uradov dvignulo se je do 25.000, od kojih
pride na Angleško 5098, Nemčijo 3726, Fran-
cijo 2620, Italijansko 1277, Avstrijsko-Oger-
sko 936, Belgijo 445. V teku enega leta
bode sada na celej zemlji proti 70 milijonov
brzojavk odpravljenih.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdra-
vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in
otročih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni
v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze
i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre-
bavljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato
žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo,
šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih,
otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in pre-
hlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje,
nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriče-
val zdravilnih, brez vsake medicíne, mej njimi spriče-
vala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneke, pravega
profesorja medicíne na vseučilišču v Mariboru,
zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda,
Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle-
stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih
osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,
Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih na-
gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in
grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d.
pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v
scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih
in mehurju, trganju v mehurju i. t. d. — Najbolje in
in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prs-
nih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu.
(L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen
mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne
i nevarnostne prikazni, trebušni bolezn, zaprtja,
bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam glede
vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.
James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry
vsestransko, najbolj spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za straš-
nimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij
mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry po-
polnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, e. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor

medicíne na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v
„Berliner Klinische Wochenschrift“ od
8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdra-
vila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Ara-
bica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več
in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila
niso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je
ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem
let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in
hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf,
na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, e. kr. vojašk. oskrb-
nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju
dušnika, omotici i tiščanju v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, sluša-
telja višje javne trgovinske akademije dunajske, na
skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre-
bavljenu, nespanju in hujšanju.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na
rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter
se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na
cen, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr.,
1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-
tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.,
— Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr.
in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu
in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.

50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas
10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Du-
naji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed.

Mahr, v Gradel bratje Oberanzmeyer, v In-
sbruku Diechtl & Frank, v Celovec P. Birn-
bacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru

F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B.

Stöckhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih le-
karjih in specerijskih trgovih; tudi razpošilja dunaj-
ska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Umrlí v Ljubljani

od 15. do 18. okt.:

Matilda Laser 7. mes. na konvulzijah. Karel
Linčinger 6 l. na vnetici grla. Karel Žlajpah 25 l.
na morbus brigti. Josip Pogačnik, st. 8 l., na grizi.
Anton Kočan, 4 l. na vnetici grla. Karel pl. Alpi
10 l. na tifusu. Marija Repar, 70 l., na slabosti.
Katarina Jurman, 2 l. na vnetici grla. Ant. Ženko
73 l. na slabosti. Mihail Ogrinec 62 l. st. v bolnici
na raku.

Dunajska borza 21. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69	gl.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	20	"
1860 drž. posojilo	108	"	50	"
Akcije narodne banke	980	"	—	"
Kreditne akcije	239	"	25	"
London	110	"	15	"
Napol.	8	"	87 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	104	"	40	"

Tuji.

19. in 20. oktobra:

Evropa: Stemer iz Amsterdama.
— Nusa z ženo iz Trsta. — Oblak iz
Dunaja. — Pato iz Trsta. — Pirečnik
iz Karlova. — Klos, Brodensteiner iz
Dunaja.

Pri Stonu: Burgstaler iz Trsta. —
Sonenberg iz Čakovca. — Živko Skan-
dolski iz Karlova. — Mosic, posestnik
iz Vipave. — Turk iz Črnega loga. —
Bernard iz Begunj. — Hoffstätter iz
Postojne. — Vogel iz Steyra. — Lampe
iz Idrije. — Auto iz Trsta. — Pibernik
iz Čubra.

Pri Maliči: Šubert iz Pešte. —
Geringer, z ženo, Gebhard iz Trsta. —
Reininger iz Dunaja. — Bauer iz Švajce
— Mulej iz Gradca. — pl. Hrovat iz
Bele cerkve. — Koderman iz Dunaja.
— Janovic iz Trsta. — Heilborn iz
Frage. — Doršel iz Gradca. — Mayer
iz Dunaja.

Pri carju avstrijskem: Keršič iz
Radovljice.

Pri Zamorci: Kiršner iz Dunaja.
— Pečnik. Bajec iz Celja. — Sušnik iz
Zagorja.

Pri bavárskem dvoru: Žiher iz
Kolosa.

Franc Perko

v Celovec,

trgovec s specerijskim in materi-
jalnim blagom, sprejme precej enega
dečka za učenca

v svojo štacuno. Glavni pogoji so:
Znatí nemški in slovenski jezik, in
znanje zadnjega naj pokaže mladenič
s tem, da se s slovenskim pismom
ponudi; terja se najmenj dva dobro
dovršena razreda realke, poštenje, in
dobrovoljno veselo srce, zakaj pustošni,
černi ljudje niso za ta stan.

(296—2)

Učiteljska služba.

Na dvorazredni ljudski šoli na Ponkvi
se razpisuje učiteljska služba z letno služnino
550 gold., s priklado 50 gold. in prostim
stanovanjem. Prositelji, kateri morajo biti
zmožni slovenskega in nemškega jezika v
govoru in pisavi, imajo svoje dostojno do-
kumentirane prošnje po potu predstavljene
šolske gospodske poslati krajnemu šolskemu
svetu na Ponkvi ob južnej železnici najdalje
do 20. novembra t. l. (299—1)

Okrajni šolski svet Šmarje,
dne 13. okt. 1874.

Prvosednik: Haas, l. r.

Učiteljska služba.

Na enorazredni ljudski šoli v Jur-
klostru (Gairach) pri Laškem trgu se
razpisuje učiteljska služba z letno služnino
600 gold. in prostim stanovanjem.

Prositelji, kateri morajo biti zmožni
slovenskega in nemškega jezika v govoru in
pisavi, imajo svoje dokumentirane prošnje
po poti predstavljene šolske gospodske kraj-
nemu šolskemu svetu Jurkloster (Post
Tüffer) najdalje do 15. novembra t. l.
vposlati. (298—1)

Okrajni šolski svet Laški trg,
v Celji dne 16. okt. 1874.

Prvosednik: Haas, l. r.

Z 1 1/2 r. m. ali gl. 1 a. v. človek lahko
poskusi srečo.

375.000 r. mark

kot največji dobiček podaja najnoveje ve-
liko hamburško denarno srečanje,
s vladnim potrjenjem in garancijo.

Izmej 43.000 dobitkov, ki se v nekoliko
mesecih izžrebajo, so naslednje glavne srečke
k. m. 250.000, 125.000, 90.000, 60.000,
50.000, 40.000, 36.000, 30.000, 24.000,
20.000, 18.000, 15.000, 12.000, 203krat
po 2400, 412krat 1200 itd.

Vsakemu se moji originalno državni
losi izročé. (Ne primeriti s promesami). Za
izplačo teh sreček daje vlada najbolje po-
ročstvo, ter je razpošiljam na vse strani.

Izžrebanje sreček prvega razreda, kot je bilo
uže določeno, bode v najbližji dobi.

1/2 orig. losa velja 2 tolarja ali 3 1/2 gold.
1/3 ali 2/4 " " " " 1 1/4 " "

proti vpostanemu znesku.

Vsa naročila se točno in vestno izvršujejo,
ter se vselej prilože tudi dotični izkazi.

Po ukončanem izžrebanju se pošlje vsa-
cemu deležniku redni izkaz, dobitki se takoj
izplačajo.

Toraj naj se vsakdo blagovoli takoj obr-
niti direktno na

M. Steindecker,
Bank- und Wechsel-Geschäft

Hamburg
Dammthorstrasse 36.

V c. kr. avstrijskih državah od visocega minister-
stva notranjega koncesionirana

orlova linija.

Nemško transatlantično parobrodno društvo v Hamburgu.

Direktno pošno parobrodstvo

od Hamburga do Newjorka

brez da bi se mej potom v lukah mudili,
z nemškimi poštnimi parobrodi I. razreda, vsak po 3600 ton in 3000
efektivne konjske močij.

Goethe 29. oktobra. Herder 26. novembra.
Lessing 12. novembra. Schiller 10. decembra.

Pasažne cene: I. kajita pr. r. t. 165, II. kajita pr. r. t. 100,
zwischendeck pr. r. t. 30.

Natančneje povedo agenti društva kakor tudi

Direkcija v Hamburgu, St. Annen 4,

v Ljubljani: Karel Achtschin. (172—8)

Pisma in telegrami naj se adresirajo: „Adler-Linie — Hamburg.“